

Markku Rajamäki
Johtava asiantuntija, yritysturvallisuus ja riskienhallinta
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

CER-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon sidosryhmätilaisuus 12.12.2023

Huomioita CER- direktiivin täytäntöönpanosta

EK:n turvallisuusregulaatioon liittyvät tavoitteet vs. CER-direktiivi

Tavoitteet	CER
Regulaation kehittäminen ensisijaisesti EU-tasolla silloin, kun se sisältyy yhteisön mandaattiin → suomalaisyritykset samalla viivalla tärkeimpien kilpailijamaiden kanssa.	Lähtökohtaisesti kyllä, kunhan huolehditaan, että vaatimustasoa ei olennaisesti koroteta kansallisessa täytäntöönpanossa ja/tai mahdollisissa sektorikohtaisissa vaatimuksissa (direktiivien riski).
Porkkanaa , ei pelkkää keppiä.	Hyvä miettiä, mikä on suomalaisyritysten ”porkkana” CER-direktiivin täytäntöönpanossa, jossa laiminlyönnit on sanktioitu → parempi sitoutuminen ja helpompi sekä nopeampi täytäntöönpano.
Yritysvaikutukset analysoitava, ymmärrettävä ja julkaistava sekä huomioitava lopputuloksessa, ml. vaihtoehtoiset ratkaisutavat.	Oleennaista paitsi CER:n vaikutukset, myös sen ja NIS2:n yhteisvaikutukset (hallinnolliset, käytännölliset, taloudelliset).
Vaatimusten oltava riskiperusteisia ja kohdennettuja .	Toteutuu, jos riskin kannalta perusteltuja ja kohdentuvat vain riskin kannalta olennaisiin kohteisiin .
Yrityksiin kohdistuvien uusien vaatimusten ja niiden kustannusten oltava kohtuullisia , myös pk-yritysten kannalta.	Huomioitava elinkeinoelämän isot koko- ja maturiteettierot sekä CER:n ja NIS2:n yhteisvaikutukset .
Pääpaino sektorilainsäädännössä , vain aidosti yhteiset vaatimukset kaikkia sitovaan yleislainsäädäntöön.	Toteutuu, jos vain yleiseen riskiin perustuvat minimitasovaatimukset kaikille yhteisiä ja mahdolliset toimialakohtaisiin riskeihin perustuvat tasovaatimukset sektorikohtaisia .
Turvallisuusvaatimusten kohdistuttava haluttuun turvallisuuden tasoon. Toteutuskeinojen jäätävä mahdollisimman pitkälle toimijoiden itsensä valittaviksi .	Lainsäädännön ja sen vaatimusten on kestettävä aikaa. Keinot kehittyvät koko ajan. Vaihtoehtoisia keinoja voidaan esimerkinomaisesti todeta, mutta ei muita pois sulkien. Toimija tuntee itse parhaiten, millainen keinojen kombinaatio turvaa tason saavuttamisen kustannustehokkaimmin.

NIS2:n ja CER:n kytkentä

Haasteet	Mitä haasteista seuraa
Soveltamisalojen erot ja ainakin NIS2:n osalta HE-luonnoksen tulkinnanvaraisuudet.	<p>Osalla vaikeuksia hahmottaa, kuuluvatko NIS2-soveltamisalaan, tai erityisesti, miltä osin kuuluvat. NIS2:n osalta mahdollisesti myöhemmin vielä valtioneuvoston asetus, joka laajentaa soveltamisalaa.</p> <p>Koska CER:ssä ei NIS2:n tyyppistä kokokriteeriä, toistaiseksi ei kirkasta kuvaa, miten kriittisyyteen perustuvat valinnat toimialojen sisällä kohdentuvat. Oleennaista, että vain kriittinen toiminta vaatimusten kohteeksi, ei mikään muu. Tänäkin käytetty termi ”Yksityinen yhteisö tai sen toiminnallinen osa” kuulostaa tässä suhteessa hyvältä.</p>
Erilainen ’nimeämssystematiikka’.	<p>CER-direktiivi paremmin rakennettu: Selkeä, todisteellinen ilmoitus, josta toteutusmääräajat alkavat.</p> <p>NIS2: Yritysten itsensä toimittava ja ’nimettävä itsensä’.</p>
CER:ssä siirtymäajat soveltamisalan yrityksille, NIS2:ssa ei.	<p>CER-direktiivissä selkeät askeleet nimeämisestä eteenpäin: mitä pitää olla tehtynä / dokumentoituna ja mihin mennessä.</p> <p>NIS2:ssa täysi vaatimustenmukaisuus lähtökohtaisesti saavutettuna 18.10.2024 kansallisen lain voimaan tullessa.</p>
CER-kriittiseksi nimettävä on automaattisesti myös NIS2-keskeinen toimija.	<p>Kaikkien yritysten ei ole mahdollista etukäteen varmistua tästä ja valmistautua muutoksiin. CER-kriittiseksi nimeämisestä seuraa, että yritys tulee samana päivänä NIS2-etu- ja jälkikäteisvalvonnan piiriin ja sen tulisi lähtökohtaisesti välittömästi täyttää myös NIS2-vaatimukset. Tämä ei ole kohtuullista.</p>
Raportointivelvoitteiden lisääntyminen	<p>Osin moninkertaista raportointia yrityksille vaikealla hetkellä. Vaikeuskerroin kasvaa kansainvälistymisen myötä.</p>

CER:n kansallinen ohjaus- ja valvontamalli

- CER on resilienssidirektiivi, jonka ytimessä on huolehtia yhteiskunnan kriittisimpien toimijoiden häiriönsietokyvystä eli erityisesti siitä, että:
 - ne tunnistavat mahdolliset häiriötekijät/poikkeamat ennalta, pyrkivät ennalta ehkäisemään niitä ja, jos niitä kuitenkin realisoituu, pyrkivät mitigoimaan niiden vaikutuksia toimintaansa ja palaamaan normaaliin toimintaan mahdollisimman pian.
- Tästä samasta on pitkälti kyse Suomen huoltovarmuusjärjestelmässä kaikkien siihen osallistuvien osalta, on ollut jo kymmeniä vuosia. Se, että asiaa on nyt valmisteltu erityisesti kansallisen turvallisuuden näkökulmasta, ei muuta tekemisen sisältöä mihinkään.
- Ero on siinä, että nyt regulaatio edellä tullaan herkälle alueelle, jota on pitkään rakennettu ennen kaikkea yhdessä yritysten vastuullisuuteen, sitoutumiseen ja sopimuksenvaraisuuteen nojaten. Yhteistyöllä on rakennettu keskinäinen luottamus, jota tekee suomalaisesta huoltovarmuusyhteistyöstä ja kokonaisturvallisuuden mallista ainutlaatuisen. Tähän liittyvät herkkyydet on tunnistettava ja huomioitava täytäntöönpanossa, jotta luottamusta ei vaaranneta.
- Ainoa keskitetty valtionhallinnon toimija, joka nämä herkkyydet tuntee yli toimialarajojen, on Huoltovarmuuskeskus.
- Toivomme, että Huoltovarmuuskeskukselle annetaan CER-täytäntöönpanossa aito ja keskeinen rooli yritysten rajapinnassa. Emme pidä yritysten kannalta järkevänä, että samaa asiaa ohjattaisiin toisistaan irrallaan kahta eri kautta eri viranomaisen toimesta. Tällainen malli lisäisi siiloutumista, monimutkaisuutta, viestinnällisiä katveita ja kustannuksia, eikä mahdollistaisi synergoiden hyödyntämistä parhaalla mahdollisella tavalla.

Kiitokset! Kysymyksiä?

Markku Rajamäki

Johtava asiantuntija, yritysturvallisuus ja riskienhallinta
Elinkeinoelämän keskusliitto EK | Lainsäädäntö ja hallinto

Eteläranta 10, 00130 Helsinki

Puh. 09 4202 3229 | +358405539137 | markku.rajamaki@ek.fi

Twitter: @markku_rajamaki

Tehtävänä menestyvä Suomi